

Bezuinigingen gemeenten op groen

Budgetten blijven ook op peil

Zeker een derde van alle Nederlandse gemeenten zullen in 2011 substantieel snoeien in de aanleg en/of het beheer van openbaar groen. Gemiddeld gaat het bij deze gemeenten om een bezuiniging van 10 procent op het budget voor beheer en 32 procent op aanleg van nieuw groen. Ook bij provincies en het rijk zijn soortgelijke bezuinigingen op groen gepland. Voor 2012 worden nog verdergaande bezuinigingen verwacht.

VHG begrijpt dat gemeenten kritisch kijken naar de uitgaven voor groen in tijden van bezuinigen, maar stelt dat hier altijd een goede visie aan ten grondslag moet liggen. Zie groen als een renderende maatschappelijke investering en niet als louter een kostenpost.

Onderzoek

In oktober 2010 verschenen de eerste berichten over gemeentelijke bezuinigingen in de media. Door kortingen op het gemeentefonds en lagere grondopbrengsten moeten gemeenten snijden in hun budgetten voor 2011. Het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) enquêteerde in november 246 van de 430 gemeenten. Maar liefst 70 procent van deze steekproef gaf aan bezuinigingen op groen te verwachten in 2011. De totale bezuinigingen op groen van de door COELO ondervraagde gemeenten

komen neer op € 69 miljoen in 2011. Gemiddeld is dat € 405.000,- per gemeente die bezuinigt. Gemeenten maken duidelijke keuzes hierin. Amsterdam, Den Haag en Almere bezuinigen ieder fors, ook gerelateerd aan het aantal inwoners. Rotterdam en Utrecht daarentegen kiezen er bewust voor niet te bezuinigen. Het bureau Veldwerk Optimaal benaderde vervolgens in opdracht van VHG de in totaal 114 gemeenten die eerder aangaven bezuinigingen op groen te verwachten. Ook de twaalf provincies, het ministerie van EL & I (voorheen LNV), Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten zijn ondervraagd. Hiermee is een goed beeld ontstaan over de omvang en invulling van de bezuinigingen van groen.

Bezuinigingen onderhoud

Bij een groot aantal gemeenten blijven de budgetten voor 2011 nog op peil.

Enkele gemeenten zijn zelfs positief in het nieuws geweest door juist meer te investeren op groen en zich nadrukkelijker als groene gemeente te profileren. Arnhem, Utrecht, Nijmegen en Eindhoven zijn zo afgelopen maanden in het nieuws geweest. Maar het beeld is niet overal gunstig. Ruim 60 % van de overheden die in opdracht van VHG zijn benaderd gaat daadwerkelijk op groen bezuinigen. Negen van de tien gemeenten die bezuinigen geven aan dit te doen op onderhoud. Gemiddeld bedragen deze bezuinigen 10% van het budget. Daarnaast schrappt bijna de helft van de bezuinigende gemeenten in het budget van aanleg van nieuw groen. Maar deze bezuinigingen pakken dan wel fors hoger uit, gemiddeld meer dan 30 procent op het budget. Provincies en terreinbeheerders bezuinigen meer op beheer en onderhoud van groen: gemiddeld een kwart. Zij hebben in 2011 28 procent minder beschikbaar voor de aanleg van nieuw groen. Na verwachting zullen de budgetten na 2011 lager blijven dan 2010. Ruim 58 procent van de ondervraagden verwacht een verdere daling van het groenbudget in 2012 en 29 procent dat het budget in 2012 gelijk blijft ten opzichte van 2011. 12 procent weet het nog niet en vrijwel niemand verwacht dat de budgetten zullen stijgen.

Minder kwaliteit

De meeste bezuinigingen worden gehaald door een lager kwaliteitsniveau te vragen bijvoorbeeld door een lagere

beeldkwaliteit of een lagere onderhoudsfrequentie. Maar ook door scherper in te kopen en door werken te bundelen hopen overheden geld te besparen. De meeste gemeenten verwachten hierdoor dat het aanzicht duidelijk gaat veranderen. Ruigere begroeiing, meer onkruid en achterstallig onderhoud. Vaak werken deze effecten cumulatief. Beschadigingen en vervuiling zetten aan tot meer schade en vervuiling. Op den duur is een gemeente duurder uit omdat kleine reparaties en onderhoud niet meer afdoende zijn en complete objecten vervangen moeten worden. Een belangrijk neveneffect is ook dat de gebruikswaarde zal afnemen. Burgers gaan klagen over het achterstallig onderhoud. Het imago van de buurt, wijk en/of stad gaan achteruit en daardoor daalt het vestigingsklimaat voor nieuwe bewoners en bedrijven. VHG vindt dit een ineffektieve manier van bezuinigen.

Nut van groen

Ook groenonderhoud ontkomt niet aan de bezuinigingsgolf. Maar liever dan inleveren op kwaliteit en het laten oplopen van achterstallig onderhoud kunnen gemeenten beter keuzes maken. Sluit de inrichting van het groen nog wel aan bij het gebruik van de doelgroepen? Kan het onderhoud door de eigen plantsoendienst efficiënter worden uitbesteed aan een marktpartij? Kunnen inrichting en sortimentskeuze tot efficiënter beheer leiden zonder aan kwaliteit in te boeten? Groenbedrijven kunnen juist hierin gemeenten kundig adviseren omdat zij

dagelijks ervaring hebben met het inrichten en beheren van groen in de openbare ruimte. Soms kan een overzichtelijke investering in de inrichting van een gebied een veel efficiënter en dus goedkoper beheer met zich meebrengen. VHG pleit er daarnaast vooral ook voor om groen niet louter als kostenpost te zien maar als een investering die op termijn maatschappelijk rendement oplevert. Veel partijen hebben direct financieel baat bij een goed onderhouden groene omgeving: eigenaren van vastgoed zien de verkoopwaarde van het onroerend goed toenemen. Zorgverzekeraars zien hun kosten dalen als hun verzekerden zich gezonder voelen en sneller herstellen als zij in het ziekenhuis liggen. Bewoners voelen zich veiliger en gelukkiger in hun eigen woonomgeving. Bedrijven zien het ziekteverzuim van hun werknemers dalen. En met groen kunnen veel natuur- en milieudoelstellingen integraal worden gehaald. Denk bijvoorbeeld aan het opvangen van overtalig regenwater, het afnemen van hittestress in de zomer en het realiseren van een grotere biodiversiteit. Gelukkig zijn er een tal van gemeenten die extra in investeren in groen. VHG brengt deze boodschap het komende jaar bij de gemeenten stevig onder de aandacht.

Het rapport Bezuinigingen openbaar groen, Branchevereniging VHG door Veldwerk Optimaal is te downloaden via de website van VHG (www.vhg.org) onder de rubriek vakgroep Groenverzoeken/publicaties. ■

Een wijk zonder groen

Bron: www.degroenestad.nl

Een wijk met veel groen

Bron: www.degroenestad.nl